

บทความวิจัย (Research Article)

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น

Guidelines Development for Supervisory Leadership of Private School Administrators in Khon Kaen Province

ณัฐปวิทย์ บรรยงศิริกุล¹, เสาวณี ลิริสุขศิลป์² และปารย์พิชชา ก้านจักร³

Nutpavee Banyongsiwakul¹, Saowanee Sirisooksilp² & Pampitcha Kanju³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2,3}

Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University^{1,2,3}

Received: March 5, 2024, revised: May 25, 2024, Accepted: May 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนา และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนา การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน 0.974 และความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ 0.929 ระยะที่ 2 การศึกษาและประเมินแนวทางโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศ และการประเมินแนวทาง กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศ ดังนี้ ประเมินตนเอง เข้าร่วมอบรมต่าง ๆ เรียนรู้ตัวอย่างเปิดใจ สร้างเครือข่าย ถอดบทเรียนต้นแบบที่สำเร็จ มีนวัตกรรม(best practice) เรียนรู้ศักยภาพของตนเองกับทรัพยากรที่มีในบริบทเพื่อตั้งเป้าหมายและกำหนดวิสัยทัศน์ และ3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้ง 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำทางการนิเทศ, ผู้บริหารโรงเรียน, โรงเรียนเอกชน

¹Corresponding author, Tel. 0929162656 , Email: Missnutpavee.b@kkumail.com

Abstract

This research was a mixed methods research. The objectives were to 1) study the current conditions, desired conditions, and needs assessment, 2) study the development guidelines, and 3) evaluate the guidelines development for supervisory leadership of private school administrators in Khon Kaen province. The research was conducted in 2 phases: Phase 1: studied the current condition, desired conditions, and needs assessment. The sample consisted of 322 people. The instrument used was a 5-rating scale questionnaire. The reliability coefficient for the current condition was 0.974 and for the desired conditions was 0.929. Phase 2: studied and evaluated the guidelines using semi-structured interviews. The target group consisted of 5 private school administrators with expertise in supervision. The evaluation of the guidelines was conducted by a target group of five experts. The instrument used was a 5-rating scale questionnaire. The data was analyzed using basic statistics: mean, standard deviation, and the ($PNI_{modified}$). The research results found that: 1) The overall current condition was at a moderate level, the overall desired state was at a high level, and the highest perceived need for development was in vision creation. 2) The development guidelines were as follows: self-assessment, participation in various trainings, open-minded learning, network building, deconstructing successful models, having innovation (best practices), learning about one's potential, and understanding the available resources and context for setting goals and defining a vision. and 3) The evaluation results of the propriety, feasibility, and utility of all 3 aspects were at the highest level.

Keywords: Development Guidelines, Supervisory Leadership, School Administrators, Private Schools

บทนำ

สภาวะโลกยุคใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ ที่สำคัญเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) จึงนำไปสู่สภาวะที่พลิกผันเรียกว่า VUCA World และมีการเปลี่ยนผ่านมาสู่ยุคของโลกอันแสนเปราะบางแบบ BANI ในยุคปัจจุบัน (รุ่งทิวา แยมรุ่ง, กิตติชัย สุธาสิโนบล และพัฒน์นรี จันทราภิรมย์, 2565) สถานการณ์การที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้ผลักดันให้ประชากร ผู้เรียนกระตุ้นพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การฝึกฝน และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต เพื่อให้มีทักษะที่ทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีสมรรถนะที่จำเป็นยุคปัจจุบันและยุคอนาคต สามารถนำไปยกระดับการจัดการเรียนรู้ สู่อการพัฒนาทักษะ และการนำความรู้ไปใช้อย่างสร้างสรรค์เพื่อเผชิญกับโลกปัจจุบันและอนาคต ด้วยความคิดสร้างสรรค์เชิงบวก นำไปสร้างและพัฒนากำลังใจคนให้มีสมรรถนะสูงแห่งศตวรรษที่ 21 (นิรุทธ์ บุตรแสนลี, 2565) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีศักยภาพ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความพร้อมในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำในโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการสอนของครูเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการนิเทศ ซึ่งการนิเทศมีความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยผ่านกระบวนการนิเทศครู เพื่อให้

เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง และช่วยพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ครูมีความศรัทธามีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง เกิดทักษะในการปฏิบัติงาน และการนิเทศยังสามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนได้อีกด้วย (Glickman, 2018) ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กรไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายและตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ (อภิสรรา กังสังข์, 2561)

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาและการเรียนการสอนของครู โดยการแนะนำช่วยเหลือจากผู้นิเทศไปสู่ผู้รับการนิเทศ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยอาศัยหลักของการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมีทิศทางและถูกต้องตามหลักวิชาการทฤษฎี แนวคิด ทั้งนี้การนิเทศการศึกษา ยังมีความจำเป็นที่ต้องดำรงอยู่ในระบบการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาและเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การศึกษาเกิดการพัฒนายุติตลอด ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่ใช่เพียงแค่นิเทศกันเท่านั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาสามารถทำหน้าที่นิเทศได้อีกด้วย แต่ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องตระหนักเห็นความสำคัญของการนิเทศ มีความเข้าใจบทบาท ภาระหน้าที่ คุณสมบัติของตนเองให้ถ่องแท้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการพัฒนาการศึกษา (เสาวณี สิริสุขศิลป์, 2566)

จากความสำคัญดังกล่าว การนิเทศการศึกษาเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผ่านกระบวนการนิเทศครูเพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อให้ภาวะผู้นำทางการนิเทศ ส่งผลให้สามารถนำไปปรับพฤติกรรมการสอนของครูและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและยกระดับการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะและพัฒนากำลังคนสู่สมรรถนะสูงแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำถามการวิจัย

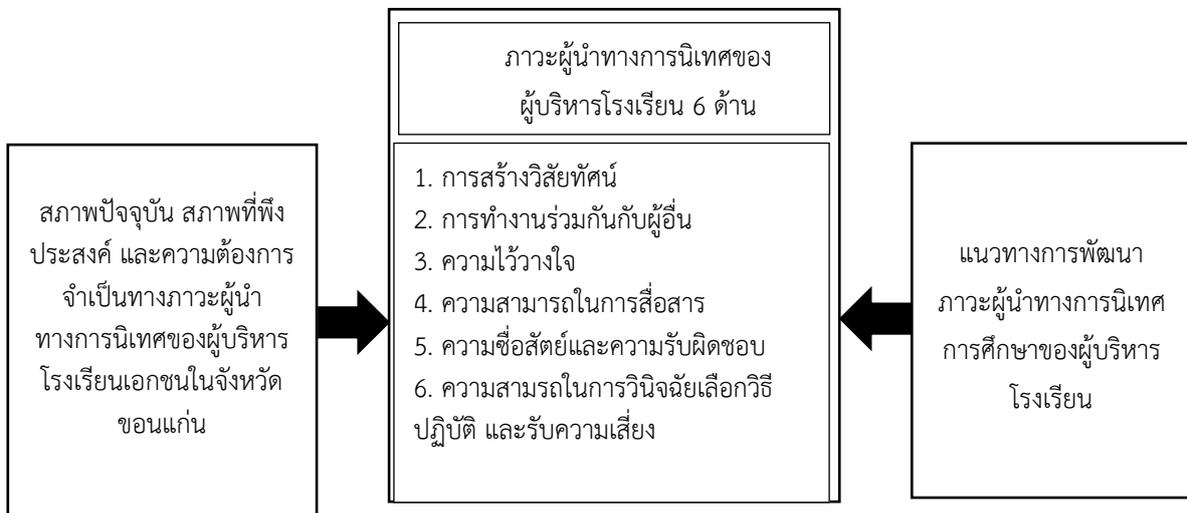
1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา โดยการวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศและประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยประยุกต์ใช้แนวคิดจากศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของ Beach, D , M & Reinhartz, J. (2000), เสาวณี สิริสุขศิลป์ (2566) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น 3) ความไว้วางใจ 4) ความสามารถในการสื่อสาร 5) ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ 6) ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) โดยยึดหลักการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น มาจากการสังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดใน

การวิจัย (Conceptual Framework) ในครั้งนี้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น 3) ความไว้วางใจ 4) ความสามารถในการสื่อสาร 5) ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ และ 6) ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกริธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยการใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 124 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำนวน 124 คน และครูโรงเรียนเอกชน จำนวน 1,938 คน รวมทั้งหมด 2,062 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 124 คน และครูหัวหน้าวิชาการ หรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 198 คน รวมทั้งหมด 322 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (R.V., & Morgan., 1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา 2) นำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น 3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ ในรูปแบบ google form แบบจำกัดจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยติดต่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยการใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งผ่านการตรวจพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน แสดงว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำไปใช้ได้ ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตอนสภาพปัจจุบัน 0.974 และตอนสภาพที่พึงประสงค์ 0.929 ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 ศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศ 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น 2) ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศและการบริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ซึ่งทำให้ได้ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น

2. ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา 10 ปีขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน และ (3) เป็นศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด 5 คน ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบเป็นรายบุคคล

2. ประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น นำแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำให้ผู้ทรงคุณวุฒิตาม กลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลในประเด็นที่ได้จากการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเสนอภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ด้วยการเขียนบรรยาย

2. ประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ด้วยข้อมูลสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.77$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{X}=3.31$) และด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=2.85$) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.54$) รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.32$) และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวมมีค่า (PNI_{modified}=0.415) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (PNI_{modified}=0.592) รองลงมา ด้านความสามารถในการสื่อสาร (PNI_{modified}=0.550) ด้านการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น (PNI_{modified}=0.509) ด้านความไว้วางใจ (PNI_{modified}=0.319) ด้านความสามารถในการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง (PNI_{modified}=0.374) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ (PNI_{modified}=0.174) ตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

ภาวะผู้นำทางการนิเทศ ของผู้บริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				PNI Modified	ลำดับ PNI
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ		
การสร้างวิสัยทัศน์	2.85	0.06	ปานกลาง	6	4.54	0.00	มากที่สุด	1	0.592	1
การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น	2.91	0.13	ปานกลาง	4	4.39	0.03	มาก	3	0.509	3
ความไว้วางใจ	3.31	0.19	ปานกลาง	2	4.37	0.03	มาก	5	0.319	4
ความสามารถในการสื่อสาร	2.87	0.07	ปานกลาง	5	4.44	0.02	มาก	2	0.550	2
ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ	3.77	0.16	มาก	1	4.32	0.11	มาก	6	0.147	6
ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติและรับความเสี่ยง	3.17	0.09	ปานกลาง	3	4.35	0.09	มาก	4	0.374	5
รวม	3.15	0.05	ปานกลาง	-	4.40	0.04	มาก	-	0.415	-

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ด้านที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ด้านความไว้วางใจ ด้านความสามารถในการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติและรับความเสี่ยง และด้านที่มีความต้องการต่ำสุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ตามลำดับ ดังนี้

2.1 การสร้างวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นจุดเด่นในโลกอนาคต มีวิสัยทัศน์ที่แตกต่าง บอกตัวตนภายใต้ความเชื่อและศรัทธา ขยันศึกษาเรียนรู้ เปิดใจเรียนรู้ ศึกษาต้นแบบที่สำเร็จ และนำมาปรับ ใช้กับการตั้งเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ รู้ศักยภาพของตนกับทรัพยากร ให้เหมาะสมกับบริบท มีนวัตกรรม Best Practice ฝึกการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์กับเป้าหมายและกิจกรรม

2.2 ความสามารถในการสื่อสาร คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเข้าร่วมอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การนำเสนอ การเขียนรายงาน การสนับสนุนเสนอแนะ และการตอบสนอง ต่อคำถาม เข้าอบรมฝึกพัฒนาทักษะการพูดโน้มน้าวให้ทำตาม การใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และจริงใจ ฝึกการสื่อสารทางตรงและทางอ้อม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร ฝึกการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การสื่อสารผ่านทางไลน์ด้วยการอัดคลิปสั้น ๆ ลงไลน์กลุ่ม ให้กระชับเข้าใจง่าย ด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง ฝึก การฟังอย่างใส่ใจและการเข้าใจที่ลึกซึ้ง เรียนรู้เข้าใจและสนับสนุนต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ศึกษาการใช้ เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร เช่น การใช้อีเมล การประชุมออนไลน์ การประชุมออนไลน์ผ่าน Google meet หรือ Zoom meeting เป็นต้น ผู้นำ ควรพาทำ ร่วมทำและใช้การสื่อสารสร้างเครือข่าย

2.3 การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ผู้บริหารโรงเรียนเข้ารับการอบรมหรือการพัฒนาทักษะเพื่อ เสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างความเข้าใจและความร่วมมือในทีม สร้างช่องทาง สื่อสารที่เปิดเผยและให้โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ไทเกียรตซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรม ที่ช่วยเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ในทีม และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรมตามความเหมาะสม เช่น ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) หรือ AAR คือ การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ฝึกการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อทำงานร่วมกัน เช่น Canva หรือ สื่ออื่น ๆ

2.4 ความไว้วางใจ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรฝึกนำหลักการ “Put the right man on the like job” มาปรับใช้ในการมอบหมายงานให้บุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ทั้งความชอบความถนัด เพื่อสร้างความ ไว้วางใจ สร้างโอกาสให้ทุกคนสามารถติดต่อถึงผู้นำได้ เช่น การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อให้บุคลากรได้ปรึกษาและ เข้าถึงผู้บริหารได้โดยตรง พัฒนาบุคลิกของผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีฝึกการฟังและเข้าใจความต้องการของ ทีมและรับฟังความคิดเห็นและ พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการสร้างความไว้วางใจในทีมผ่านการสื่อสารและ การเป็นแบบอย่างที่ดี

2.5 ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง คือ วินิจฉัย งานทั้ง 4 ฝ่ายใน โรงเรียน พร้อมทั้งวิเคราะห์วิจัย เพื่อการจัดการวินิจฉัย เลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง เรียนรู้วิเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้เทคโนโลยีข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีปริมาณมาก เพื่อให้สามารถ เข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ทุกคนมีส่วนร่วม เรียนรู้จากความผิดพลาดและการปรับปรุงตนเองตาม บทเรียนที่ได้รับ ฝึกและพัฒนาการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นพร้อมรับความเสี่ยงร่วมกัน

2.6 ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรประเมินตนเองทั้งผู้นำ และผู้ร่วมงาน ด้านความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เพื่อทราบด้านที่ควรพัฒนาตนเอง ผู้นำต้องเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบ และสร้างค่านิยมที่เน้นความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในการทำงาน ฝึกพัฒนาการรายงานและการ ประเมินผลที่เปิดเผยข้อมูลและความรับผิดชอบ สร้างโอกาสให้ตนเองและบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาทักษะ และความรับผิดชอบในงาน

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัด ขอนแก่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้ง 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีผลการประเมินแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความเหมาะสม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.93$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการวินิจฉัย เลือกรูปวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง ($\bar{X}=4.90$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.60$)

3.2 ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.90$) รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกรูปวิธีปฏิบัติและรับความเสี่ยง ($\bar{X}=4.83$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ($\bar{X}=4.56$)

3.3 ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.96$) รองลงมามีค่าเฉลี่ย ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.93$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการวินิจฉัย เลือกรูปวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง ($\bar{X}=4.85$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การสร้างวิสัยทัศน์	4.93	0.25	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด	4.96	0.18	มากที่สุด
การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น	4.80	0.41	มากที่สุด	4.56	0.58	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
ความไว้วางใจ	4.87	0.35	มากที่สุด	4.73	0.52	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
ความสามารถในการสื่อสาร	4.84	0.37	มากที่สุด	4.42	0.66	มากที่สุด	4.93	0.25	มากที่สุด
ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ	4.60	0.56	มากที่สุด	4.23	0.57	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด
ความสามารถในการวินิจฉัย เลือกรูปวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง	4.90	0.30	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด
รวม	4.82	0.39	มากที่สุด	4.59	0.57	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นภาพรวม ด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ และสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ซึ่งภาวะผู้นำทางการนิเทศด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นมีความสามารถแสดงออกถึงความเอาใจใส่รับผิดชอบในการทำงาน ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางวิชาชีพของครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้นำที่ตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ทำให้ครูรู้สึกภาคภูมิใจในสมรรถนะและความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Glickman (2018) กล่าวว่า งานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ปฏิบัติกับครูเพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางวิชาชีพของครูและบุคลากรในโรงเรียน ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหา

และครูสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ครูเกิดการค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเอง ทำให้ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง และยังส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ซึ่งด้านการสร้างวิสัยทัศน์มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์บริบทองค์กรเพื่อสร้างวิสัยทัศน์การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของตนเองออกมาให้เป็นถ้อยคำได้อย่างชัดเจน และขาดการประเมินผลวิสัยทัศน์เป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ บรรจง ลาวลี (2566) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกสังกัดในภาพรวมส่วนมากมักให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงานค่อนข้างน้อย ยังขาดการให้ความสำคัญการวิสัยทัศน์กับการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในโรงเรียน อีกทั้งไม่ให้ความสำคัญกับบทบาทและขาดแนวทางการนำวิสัยทัศน์ลงสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

1.3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูเอกชนในจังหวัดขอนแก่น มีความต้องการจำเป็นให้ผู้บริหารโรงเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสร้างวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ สังเคราะห์บริบทองค์กรกับวิสัยทัศน์ ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของตนเองออกมาเป็นถ้อยคำได้อย่างชัดเจน และการประเมินผลวิสัยทัศน์เป็นระยะ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ได้ดังนี้ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นจุดเด่นในโลกอนาคต มีวิสัยทัศน์ที่แตกต่าง บอกตัวตนภายใต้ความเชื่อและศรัทธา ขยันศึกษาเรียนรู้ เปิดใจเรียนรู้ ศึกษาต้นแบบที่สำเร็จ และนำมาปรับใช้กับการตั้งเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ รู้ศักยภาพของตนเองกับทรัพยากร ให้เหมาะสมกับบริบท มีนวัตกรรม Best Practice ผูกการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์กับเป้าหมายและกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550) กล่าวว่า ผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีสำนึกในความเร่งด่วนต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความสอดคล้องกับทุกคนในองค์กร มีการนำวิสัยทัศน์ไปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างสมดุลและมีความคิดก้าวไกลสู่ออนาคตอยู่เสมอ และสอดคล้องกับ นิธิยุชลา ลันเหลือ (2554) กล่าวว่า ความสามารถของผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนในการแสดงภาพลักษณ์ทางความคิดที่มีความต้องการจะให้องค์กรเป็นไปอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างเพื่อให้เกิดในอนาคต โดยการสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างอนาคตขององค์กร กระตุ้นให้เกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดนอกกรอบในการทำงาน มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (articulating) โดยการโน้มน้าวจูงใจให้ครูและบุคลากรยึดมั่นและร่วมสานฝันต่อวิสัยทัศน์ขององค์กร สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (implementing)

2. ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำสุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณในการตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) ความสามารถในการสื่อสาร 3) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น 4) ความไว้วางใจ 5) ความสามารถในการวินิจฉัย

เลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง 6) ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ แนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษาสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นจุดเด่นในโลกอนาคต มีวิสัยทัศน์ที่แตกต่าง บอกตัวตนภายใต้ความเชื่อและศรัทธา ขยันศึกษาเรียนรู้ เปิดใจเรียนรู้ ศึกษาต้นแบบที่สำเร็จ และนำมาปรับใช้กับการตั้งเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ รู้ศักยภาพของตนกับทรัพยากร ให้เหมาะสมกับบริบท มีนวัตกรรม Best Practice ฝึกการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์กับเป้าหมายและกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์รัตน์ เสือจอย (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ หมายถึง การกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อสร้างและนำลงไปสู่การปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการพัฒนายุทธศาสตร์มุ่งสู่นาคต ต้องมีความสามารถในการคาดการณ์อนาคต มีมุมมองที่กว้างไกลเพื่อนำพาองค์กรบรรลุความสำเร็จสู่เป้าหมาย

3. ผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ผลการประเมิน พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ถูกสร้างขึ้นนี้ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและผ่านการประเมินแนวทางพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งล้วนเป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์ตรง มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมพล ชันทะวงษ์ (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้รูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับรูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา สามารถแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถเปลี่ยนแปลงการสอนไปในทางที่ดีขึ้นส่งผลต่อผู้เรียนให้มีศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการลำดับขั้นนิเทศที่เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน การนิเทศการศึกษาเป็นการเพิ่มศักยภาพต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนตามปฏิทินการทำงานที่กำหนดไว้ การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนเนื่องจากนิเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาการเรียนการสอนซึ่งจะมีผลโดยตรงกับการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังได้ข้อสรุปว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง ภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลในการใช้ความคิด ความเข้าใจ ทัศนคติ และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่งานที่รับผิดชอบ ที่จะปฏิบัติงานในฐานะผู้นิเทศตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความสามารถ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีทักษะทางการนิเทศ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องาน และ

ต่อผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติการณ์เทศงานด้านต่างๆ ให้ครูเกิดความศรัทธาร่วมมือปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้
ลุล่วงจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและ ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำการนิเทศของผู้บริหาร ดังนั้น
ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) การ
สร้างวิสัยทัศน์ (2) ความสามารถในการสื่อสาร (3) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น (4) ความไว้วางใจ (5) ความสาม
รถในการวินิจฉัย (6) ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใน
จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ขอนแก่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาด้านสร้างวิสัยทัศน์
ให้กับผู้บริหารโรงเรียนทุกคน เพื่อส่งผลให้โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด ดังนั้น
ควรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ตามแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้ เห็น
จุดเด่นในโลกอนาคต มีวิสัยทัศน์ที่แตกต่าง บอกตัวตนภายใต้ความเชื่อและศรัทธา ขยันศึกษาเรียนรู้ เปิดใจ
เรียนรู้ ศึกษาต้นแบบที่สำเร็จ และนำมาปรับใช้กับการตั้งเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์รู้ศักยภาพของตนกับ
ทรัพยากร ให้เหมาะสมกับบริบท มีนวัตกรรม Best Practice ฝึกการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์กับเป้าหมาย
และกิจกรรม

3. โรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นจากความต้องการจำเป็นจากสูงสุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) ความสามารถในการสื่อสาร 3) การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น 4) ความไว้วางใจ 5) ความสามารถในการวินิจฉัยเลือกวิธีปฏิบัติ และรับความเสี่ยง และ 6) ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ทั้งนี้ แนวทางดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับความต้องการสำหรับโรงเรียน เพื่อนำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดและสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น มีความต้องการจำเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาอยู่ในลำดับแรก จึงควรทำการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ เพื่อการสร้างวิสัยทัศน์ สำหรับโรงเรียนต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อดำเนินการวิจัยแบบปฏิบัติการ หรือการวิจัยและพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไปได้

3. ควรขยายขอบเขตการวิจัย ให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนทุกสังกัด เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อการอ้างอิงในการนำผลการวิจัยไปใช้ได้อย่างครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล ชันทวงษ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิกัญชลา ลันเหลือ. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิรุตต์ บุตรแสนลี. (2565). ขับเคลื่อนงานเชิงรุก ตอบโจทย์โลกยุคใหม่ วิจัยก้าวล้ำ นวัตกรรมสร้างอนาคต. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษา. 7 (1), 1.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์
- บรรจง ลาวลี. (2566). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารนวัตกรรมแห่งการศึกษาศาสตร์ปริทรรศน์, 10(2), 160.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ แจ่มจำรูญ. (2557). ปัจจัยบรรยากาศในการสื่อสารภายในองค์กร กระบวนการในการสื่อสารและสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รุ่งทิพา แยมรุ่ง, กิตติชัย สุธาสิโนบล และพัฒน์นรี จันทราภิรมย์. (2565). ยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกกับความท้าทายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย. วารสารคหเศรษฐศาสตร์, 65 (2), 1.

- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สันติ หัตถ์. (2563). *การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม .
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณี สิริสุขศิลป์. (2566). *ภาวะผู้นำทางการนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิสร่า กังสังข์. (2561). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสระบ้าย้อย จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Glickman Carl D. (2018). *Supervision And Instructional Leadership: A Developmental Approach*. 10th ed. New York: Pearson.
- Krejcie, R.V., & Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.